

*Л. В. Корольчук, к.економ.н., доц. кафедри
економічної теорії та міжнародної економіки
Луцького національного технічного університету
(Україна, м.Луцьк)*

Роль інформаційних чинників в контексті активізації транскордонного співробітництва регіонів

*Робота виконана на кафедрі економічної теорії
та міжнародної економіки ЛНТУ*

Korolchuck L. The role of information factors in the context of intensified cross-border regional co-operation. This article investigates the shortcomings of information support of cross-border cooperation, studied information mentioned factors in the process of activation of cross-border regions.

Keywords: cross-border cooperation, cross-border region, cross-border cluster information factor.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Стрімкий розвиток наукової думки, прискорення соціально-економічних процесів дає підстави стверджувати про всебічне впровадження у практику інформаційних технологій, що пожвавило процеси отримання і обробки інформації й зробило практично безмежними можливості розростання соціально-економічних систем. Інформаційні чинники є базовими в умовах глобалізації світової економіки, так як саме інформаційні потоки можуть, нівелюючи бар'єрну функцію державних кордонів, вільно переміщуватись між країнами, сприяючи тим самим поглибленню виробничих взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин. У випадку транскордонного співробітництва інформаційні

чинники відіграють ключову роль, поскільки дозволяють ознайомити суб'єктів господарювання прикордонних регіонів про можливості отримання економічної вигоди від участі у різних формах транскордонної співпраці.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Наше дослідження є продовженням та поглибленням наукових розробок у сфері транскордонного співробітництва таких вчених як М. Долішного, П.Беленького, С. Писаренко, Н. Мікули, П. Луцишина, С. Федонюка, В.Пили, Д. Стеценка, І. Студеннікова, О. Гонти, А. Лавренчука, Я.Жалило, Т. Терещенко, В. Будкіна, В. Кириченко, Г.Мюрдаля, Н. Косолапова, Р. Федана, П. Ебергарда, І.Іванова, Т. Вертинську, В. Гудака, Н. Левру, А. Яроша, Ш. Пурича, С.Романова та інших.

Цілі статті: дослідити тенденції інформаційного забезпечення транскордонного співробітництва регіонів в Україні; визначити роль інформаційних чинників в процесах активізації транскордонного співробітництва регіонів.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Для активізації ТКС, перенесення його в практичну площину, потрібна не лише формальна реалізація задекларованих засад в рамках обраного зовнішньополітичного курсу держави, але й пропаганда ефективності даного виду міжрегіональної співпраці на регіональному та локальному рівнях. Потенційні партнери повинні вбачати вигоду, яку забезпечить ефект синергії від об'єднання ресурсних потенціалів прикордонних регіонів-учасників ТКС, який може створити додаткові можливості для виробництва якісної та дешевої продукції (завдяки розширенню сировинного ринку та ринку праці), для збільшення масштабів виробництва (завдяки розширенню ринків збуту), для виробничої кооперації (завдяки посиленню виробничо-технологічних зв'язків), для розширення сфери послуг (внаслідок інфраструктурної інтеграції) тощо, які б у

випадку відокремленого функціонування регіонів не мали б місця.

Дослідження показують, що рівень активізації ТКС прямопропорційно залежить від рівня проінформованості потенційних суб'єктів транскордонної співпраці. Так, виходячи з оцінок безпосередніх учасників ТКС – мешканців прикордонних районів, експертів, представників громадських організацій, агенцій регіонального розвитку, науковців, підприємців, працівників місцевих органів державної влади та органів місцевого самоврядування – 67 % респондентів не чули термін ТКС або не знають його значення (табл. 1).

Таблиця 1

Розподіл респондентів за рівнем ознайомлення з терміном „транскордонне співробітництво” [1]

Показники	Разом	Чи знайомий Вам термін „транскордонне співробітництво” і його значення?				
		Вперше про це чую	Термін мені знайомий, але що він означає слабо орієнтуюся	Так, я знаю про специфіку і основні проблеми ТКС	Цей термін добре знайомий, орієнтуюся в основних аспектах розвитку ТКС	Я не тільки добре знайомий з проблематикою ТКС, але і є активним його учасником
Кількість респондентів, осіб	250	37	103	73	27	12
Масова частка, %	100	15	52	29	11	5

За результатами експертного опитування (опитано 240 експертів у м. Львові) поінформованість людей про єврорегіони є низькою. 83,94 % експертів вважають, що

населення України швидше не знають про існування єврорегіонів.

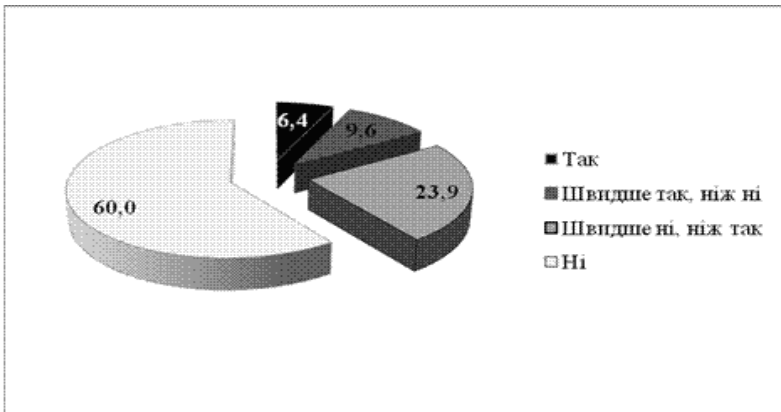

Рис. 1. Розподіл респондентів щодо поінформованості населення про єврорегіони, % [5]

Як показує практика, інформація про державні програми розвитку ТКС за участю прикордонних регіонів України поширюється не далі регіонального рівня, однак інформація про перелік та зміст цих програм в Україні не доводиться до органів влади районного та селищного рівнів.

Натомість підвищення активізації ТКС регіонів потребує, на нашу думку, вжиття наступних інформаційних заходів: використання різних форм контактів, промислових виставок для розвитку зовнішньоекономічної діяльності господарських суб'єктів прикордонних регіонів; забезпечення суб'єктам господарської діяльності доступу до інформаційного банку академічних інститутів, університетів, галузевих дослідних інститутів, проектно-конструкторських організацій та виробничо-експериментальних баз, існуючих в рамках ТКР; забезпечення суб'єктів господарювання прикордонних регіонів інформацією щодо наявності готових для комерціалізації результатів НДДКР в рамках ТКР; надання

професійних юридичних та економічних консалтингових послуг з питань трансферу технологій; створення інтернет-сторінки у всесвітній інформаційній мережі, де б висвітлювалась участь господарських суб'єктів прикордонних регіонів у економічних та організаційних формах міжрегіонального співробітництва, пропозиції вітчизняних та зарубіжних фірм щодо співпраці у сфері інновацій; створення при обласних державних адміністраціях прикордонних регіонів науково-консультаційних експертних рад з питань ТКС, якими б розглядалися бізнес-плани, інвестиційні проекти, потреби в кредитуванні та інвестуванні, необхідних для забезпечення технологічних, фінансових, організаційно-маркетингових умов створення транскордонних кластерів [2].

Функціонування транскордонних кластерів може мати вагомий вплив на соціально-економічний розвиток ТКР завдяки наявності взаємозв'язків між підприємствами, які роблять учасників кластера конкурентноздатнішими як на транскордонному, так і на світовому ринку; кооперації та співпраці учасників кластера, що стимулює їх до пошуку нових, більш досконалих видів діяльності; орієнтації на потреби ринку, які є головним фактором визначення загальної стратегії підприємств та забезпечення відповідності стратегії кожного окремого виробництва загальній стратегії розвитку ТКР.

Державне регулювання функціонування транскордонних кластерів повинно бути зорієнтоване на виявлення стратегічних пріоритетів регіонального розвитку, а сформовані кластери зможуть забезпечити нарощення соціально-економічного потенціалу прикордонних регіонів у відповідності з прийнятими регіональними програмами технологічного забезпечення структурної перебудови економіки регіонів в контексті їх інтеграції в систему міжнародних економічних відносин.

Формування кластерів, об'єднаних на основі інтеграційної взаємодії підприємств різноманітних галузей,

взаємопов'язаних єдиним виробничо-технологічним ланцюгом, а також науково-дослідні установи, дозволяють забезпечити наступні преференції для всіх учасників кластера. Перш за все, для всіх учасників кластера забезпечується доступ до технологій і нових знань, які продукуються всередині кластера. Доступ до каналів розподілу забезпечує комерціалізацію отриманих нових знань, які використовуються при виробництві продукції і забезпечують високу конкурентоспроможність останньої. В умовах кластерного формування полегшується доступ до ресурсів всіх учасників ТКР, оскільки в рамках кластера відбувається об'єднання потенціалів всіх прикордонних регіонів-суб'єктів ТКС, відповідно, забезпечується раціональне використання ресурсів і, як результат, кластерна модель забезпечує конкурентні переваги з точки зору вартості продукції, що виробляється. Об'єднання потенціалів, ресурсів учасників кластера знижує економічний ризик, що збільшує ефективність альтернативної вартості капіталу, що використовується.

Сучасні підприємства і компанії і умовах загострення конкуренції на світових ринках, тратять великі кошти на проведення НДДКР. Розвиток транскордонних кластерів дозволяє раціонально використовувати ресурси, в тому числі іноземний капітал, спеціалізуватися на виробництві конкурентноздатних товарів. Об'єднання всіх підприємств кластера дозволяє сконцентрувати інноваційні ресурси кожного і використовувати їх з вигодою для всього кластера.

Висновки. Таким чином інформаційний аспект розвитку ТКС заслуговує на особливу увагу, так як включає у себе проінформованість та обізнаність органів державної влади, суб'єктів підприємницької діяльності та інших верств населення прикордонних регіонів-учасників ТКС про суть та вигоди даного виду міжрегіональної взаємодії, що сприяє активізації економічної діяльності в ТКР, а також підвищує ефективність вирішення екологічних, інфраструктурних,

виробничих та інших можливих спільних проблем. Крім того, інформаційні чинники сприяють реалізації спільної стратегії соціально-економічного розвитку ТКР, поскільки дозволяють вповноваженим органам детермінувати взаємовигідні сфери транскордонної співпраці, що в результаті призведе до зростання економічного потенціалу кожного прикордонного регіону та ефективної спеціалізації ТКР загалом в системі міжнародного поділу праці на основі використання спільних конкурентних переваг пов'язаних з раціональним використанням продуктивних сил.

Джерела:

1. Виявлення чинників та шляхів розвитку транскордонного співробітництва прикордонних регіонів України на основі дослідження громадської думки (Офіційна інтернет-сторінка Регіонального Філіалу НІСД у м. Львові [Електронний ресурс]. – Режим доступу: < <http://www.niss.lviv.ua/analytics/111.htm>).>

2. Герасимчук З.В. Транскордонне співробітництво регіонів: методика оцінки та шляхи активізації: Монографія. / . Герасимчук З.В., Корольчук Л.В. – Луцьк: Настир'я, 2009. – 184 с.;

3. Долішній М.І. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка: Навч. пос. / Долішній М.І., Стадницький Ю.І. – Львів: Нац. ун-т „Львівська політехніка”, „Інтелект-Захід”, 2003. – 256 с.;

4. Мікула Н. Міжтериторіальне та транскордонне співробітництво: Монографія. – Львів: ІРД НАН України, 2004. – 395 с.;

5. Щерба Г. І. Соціологічний аспект стратегії розвитку єврорегіонального співробітництва у соціальному просторі Європи // Наукові записки. Том 83. Соціологічні науки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: < http://www.library.ukma.kiev.ua/e-lib/NZ/NZV83.../03_scherba_gi.PDF>